

UZASADNIENIE

Wnioskiem o ukaranie z dnia 7 grudnia 2020 r. Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. wniósł o ukaranie obwinionej radcy prawnego A. G. za to, że:

1) w okresie od 26 lutego 2019 r. do dnia 19 sierpnia 2019 r. (...) W. zaniechała poinformowania klientów, tj. Pana E. C. (1) i Pani M. K. o stanie sprawy sądowej o zachówek (tj. jej przebiegu, wyniku, sądzie przed którym sprawa się toczy oraz sygnatury) prowadzonych na rzecz tych klientów, pomimo że Pan E. C. (1) wielokrotnie o takie informacje się zwracał, w tym pismem z 26 lutego 2019 r., co stanowi naruszenie obowiązku zawodowego radcy prawnego polegającego na informowaniu klienta na jego żądanie o przebiegu sprawy i jej wyniku i narusza art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (ustalonego Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego) dalej jako (...) w zw. z art. 64 ust. 1 URP,

2) pomimo zawarcia w dniu 29 sierpnia 2012 r. umowy zlecenia usług prawnych z Panią M. C., której przedmiotem było prowadzenie sprawy dotyczącej zachowku po S. C. i K. C. sprawy tej nie wszczęła ani nie prowadziła, doprowadzając w 2016 r. do przedawnienia roszczenia o wypłatę zachowku, a o stanie tej sprawy udzielała co najmniej do dnia 21 czerwca 2019 r. nieprawdziwych informacji co stanowi rażące i doniosłe naruszenie przepisów prawa noszące znamiona przestępstwa oszustwa, tj. naruszenie postanowień art. 64 ust. 1 URP w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 6 (...).

W uzasadnieniu wniosku o ukaranie Rzecznik Dyscyplinarny wskazała, iż z ustalonego przez nią stanu faktycznego w sprawie wynika, że obwiniona nie informowała swojego mocodawcy o postępie w sprawie, a ponadto pomimo niewszczęcia postępowania o zachówek przekazywała informacje nieprawdziwe.

W toku postępowania wyjaśniającego, składając zeznania przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym obwiniona stwierdziła, iż nie udzieliła informacji o stanie sprawy na pisemne zapytanie skarżącego z uwagi na wpięcie jego pisma omyłkowo w akta innej sprawy. Odnosnie zarzutu drugiego Obwiniona wyjaśniła, iż chodziło o zmianę postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku, po uprawomocnieniu którego będzie można wystąpić o zachówek. Sprawę o zmianę postanowienia w stosunku do skarżącego obwiniona wniosła ponownie w 2019 r., jednocześnie zobowiązując się do jej prowadzenia bez wynagrodzenia.

Obwiniona nie stawiała się na rozprawę w dniu 18 lutego 2021 r. nie przedstawiając usprawiedliwienia, zaś nieobecność na rozprawie w dniu 2 marca 2021 r. usprawiedliwiła wezwaniami do sądu na rozprawy w tym dniu, jednocześnie wskazując, iż podtrzymuje wszelkie wyjaśnienia, jakie złożyła przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym i nie jest w stanie złożyć żadnych dodatkowych wyjaśnień. Obwiniona nie złożyła wniosku o odroczenie lub przerwanie rozprawy. Rzecznik Dyscyplinarny nie uznała, by obecność obwinionej była konieczna, podobnego zdania był również Sąd. Na podstawie zatem art. 68³ ust. 2 UPR Sąd kontynuował rozpoznanie sprawy.

Na rozprawie w dniu 2 marca 2021 r. Sąd przychylił się do stanowiska Rzecznika Dyscyplinarnego w przedmiocie sprostowania wniosku o ukaranie w zakresie miejsca popełnienia deliktu dyscyplinarnego. Z uwagi na oczywistą omyłkę pisarską w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów z dnia 14 października 2019 r. (k. 40) zamiast W. jako miejsce popełnienia czynu pojawiła się W., które to miejsce przy kolejnych dokumentach ponownie było kopiowane. Tymczasem oczywistym jest, iż miejscem popełnienia czynu jest W., co wynika wprost z postanowienia o przedstawieniu zarzutów z dnia 14 lipca 2020 r., w którym omyłka ta została odręcznie przez Rzecznika Dyscyplinarnego poprawiona. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż wniosek o ukaranie spełnia wymagania formalne określone w art. 332 i nast. KPK, a zatem w szczególności nie zachodzi sytuacja konieczności zwrotu wniosku Rzecznikowi Dyscyplinarnemu na podstawie art. 337 § 1 KPK. W sprawie nie ma również sytuacji określonej w przepisie art. 399 KPK, która wymaga uprzedzenia przez Sąd obecne osoby na rozprawie. Wobec tego Sąd przychylił się do wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego o sprostowanie omyłki pisarskiej (...) wniosku o ukaranie.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalił następujący stan faktyczny

Na podstawie umowy zlecenia z dnia 23 marca 2011 r. obwiniona radca prawny A. G. prowadziła w imieniu skarżącego E. C. (1) (ojca M. K.) przed Sądem Rejonowym w (...), I Wydział Cywilny sprawę o stwierdzenie nabycia spadku po S. C. i K. C. (sygn. akt I Ns (...)). Sprawa zakończyła się postanowieniem z dnia 31 maja 2011 r., w którym Sąd stwierdził, że spadek po zmarłych S. i K. C. nabył ich syn, A., na podstawie testamentu.

Dowody:

- 1) Umowa z 23 marca 2011 r. – k.10
- 2) Postanowienie z 31 maja 2011 r., sygn. akt I Ns (...) – k.15

W dniu 29 sierpnia 2012 r. obwiniona zawarła z M. K., umowę zlecenia usług prawnych, której przedmiotem było prowadzenie sprawy dotyczącej zachowku po S. C. i K. C.. Jednak pomimo zawarcia tej umowy oraz otrzymania wynagrodzenia radca prawny A. G. nie wszczęła postępowania w tej sprawie.

Dowody:

- 1) Umowa z 29 sierpnia 2012 r. – k.11 – 120
- 2) Zeznania E. C. (1), protokół z 2 września 2019 r. – k 27-29

Zleceniodawca M. K. przebywa za granicą i w jej imieniu w sprawie zachowku kontaktowali się z pełnomocnikiem rodzice D. i E. C. (2). E. C. (1) przesłuchiwany w charakterze świadka przez Rzecznika Dyscyplinarnego wyjaśnił, że kontaktował się więc z obwinioną telefonicznie, gdyż jest niepełnosprawny i trudno jest mu się przemieszczać po mieście. Kontaktował się jednak co najmniej dwa razy każdego roku począwszy od 2011 r. do 2018 r. Podał radcy prawnemu A. G. nazwiska 7 czy 8 świadków, którzy mieli być przesłuchani w tych sprawach o zachówek, a radca prawny zapewniała go, że te nazwiska zapisuje. E. C. (1) dopytywał też, dlaczego świadkowie nie są wzywani, ale obwiniona twierdziła, że sąd tak zdecydował i ona nie ma na to wpływu. E. C. (1) w rozmowach telefonicznych domagał się także informacji jak sprawy przebiegają. Radca prawny zapewniała go, że sprawa idzie w dobrym kierunku, że trzyma rękę na pulsie. W 2018 r. E. C. (1) poprosił o podanie mu sygnatury sprawy oraz informacji, w jakim sądzie się ona toczy. Radca prawny A. G. odpowiedziała, że tak się w sądach sprawy pomieszały, że nie jest w stanie podać tych informacji. Ta informacja sprawiła, że zaniepokojony E. C. (1) zwrócił się do innego pełnomocnika, który ustalił, że w sądach (...) (...) i O. nie toczyła się żadna sprawa o zachówek, której stroną byłaby M. K. i/lub E. C. (1). E. C. (1) wskazał także, że w 2018 r. A. G. prosiła go o wypełnienie formularza, w którym trzeba było opisać wszystko co posiada, ale powiedziała, że sama wypełni Sąd, w którym sprawa się toczy i sygnaturę. Nie tłumaczyła przy tym po co jej ten formularz. Przy okazji dostarczenia tego formularza do Kancelarii, D. C. pytała obwinioną o sygnaturę sprawy i sąd, ale otrzymała informację, że sędzia jest na urlopie i to się wszystko zmienia. E. C. (1) napisał 26 lutego 2019 r. pismo do radcy prawnego A. G. – wniosek o udzielenie informacji, ale nie otrzymał odpowiedzi.

Dowody:

- 1) Zeznania E. C. (1), protokół z 2 września 2019 r. – k 27-29
- 2) Pismo z 26 lutego 2019 r. k. 13

W sprawie o sygnaturze akt I Ns (...), prowadzonej przez obwinioną z umocowania skarżącego przed Sądem Rejonowym w (...), I Wydział Cywilny, do otwarcia i ogłoszenia testamentów po zmarłych S. C. i K. C. doszło na rozprawie w dniu 5 maja 2011 r. Zgodnie z art. 1007 § 1 KC: Roszczenia uprawnionego z tytułu zachowku oraz roszczenia spadkobierców o zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń przedawniają się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu. Wobec tego roszczenia z tytułu zachowku Pani M. K. przedawniły się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu, tj. w dniu 5 maja 2016 r.

Tym niemniej obwiniona twierdzi, iż w jej ocenie do przedawnienia nie doszło, złożyła wnioski o zmianę postanowienia w przedmiocie nabycia spadku i jego uprawomocnienie dopiero otworzy bieg terminu przedawnienia. Obwiniona skarżącego przeprosiła i zaproponowała prowadzenie sprawy bez wynagrodzenia. Co do braku informacji o stanie sprawy, obwiniona wyjaśniła, iż pismo skarżącego przypadkowo podpisała pod inne akta i stąd brak odpowiedzi.

Jednocześnie obwiniona wypowiedziała pełnomocnictwo M. K. pismem z dnia 4 grudnia 2019 r., a także – na prośbę klientki po wypowiedzeniu pełnomocnictwa – zwróciła zaliczkę przyjętą na poczet prowadzenia sprawy.

Dowody:

- 1) Protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu po zmarłej S. C., karta 48 akt sprawy I Ns (...) – k. 74
- 2) Protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu po zmarłym K. C., k. 73
- 3) Pismo z dnia 4 grudnia 2019 r. - k. 127
- 4) Protokół przesłuchania obwinionej z dnia 14 października 2019 r. – k. 37-39
- 5) Protokół przesłuchania z 14 lipca 2020 r. – k. 180

W ocenie E. C. (1) wysokość zachowku mogła oscylować w granicach 500.000,00 zł – 600.000,00 zł.

Dowód:

- 1) Zeznania E. C. (1), protokół z dnia 2 września 2019 r. – k 27-29

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią przepisu art. 2 URP pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana. Zadaniem zatem radcy prawnego jako pełnomocnika procesowego jest świadczenie pomocy prawnej i ochrona prawna interesów reprezentowanej strony, przy czym należyta staranność radcy prawnego i jego rzetelność są tutaj podstawą działania. Duże znaczenie dla prawidłowego wykonywania pomocy prawnej i ochrony interesów klientów jest przewidziany w art. 44 (...) obowiązek przekazywania na jego żądanie informacji o stanie sprawy prowadzonej na jego zlecenie. Jakkolwiek przepis stanowi o przekazywaniu informacji na żądanie klienta, tym niemniej zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie jednoznacznie wskazuje się, iż żądanie może być wyrażone nawet jednokrotnie przy udzielaniu pełnomocnictwa, a ponadto niezbędne jest informowanie klienta o każdym kluczowym momencie w prowadzonej sprawie, nawet gdy klient z żądaniem wprost nie występuje. Wobec tego brak informacji, a tym bardziej udzielanie informacji niepełnych czy wręcz nieprawdziwych (informowanie o toczącej się sprawie, powoływanie na niemożność podania sygnatury) należy ocenić jako absolutnie niedopuszczalne i naruszające przepis art. 2 UPR i art. 44 (...). Wobec tego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż obwiniona jest winna zarzucanego jej w pkt 1 czynu dyscyplinarnego. Dowiedzione bowiem zostało w postępowaniu, iż nie informowała ona swoich mocodawców o stanie sprawy, w szczególności nie udzieliła odpowiedzi na pismo skarżącego E. C. (1) z dnia 26 lutego 2019 r. Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, Sąd uznał, iż adekwatną karą za to przewinienie będzie kara nagany.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał również obwinioną za winną drugiego z zarzucanych jej czynów. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż w czasie trwania stosunku zlecenia pomiędzy radcą prawnym A. G. a M. K., powstałego na podstawie umowy zlecenia z 29 sierpnia 2012 r. doszło do przedawnienia roszczenia M. K. o zachówek, co w istotny sposób wpłynęło na szkodę klienta. Według oświadczenia skarżącego ojca mocodawczyni zachówek miał wynosić 500-600 tys. zł., jednak nie jest rolą i zadaniem organów dyscyplinarnych samorządu zawodowego radców prawnych ustalanie wysokości szkody, lecz odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego. W tym zaś zakresie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznaje, iż zaniechanie wszczęcia procesu o zachówek w imieniu M. K. w powiązaniu z informowaniem klienta o działaniach, które nie miały miejsca lub podawaniem nieprawdziwych informacji dotyczących jego spraw nie

zasługuje na aprobatę w świetle obowiązków rzetelnego i uczciwego prowadzenia spraw, ciężących na radcy prawnym. Zaniechaniem wniesienia powództwa oraz podawaniem nieprawdziwych informacji obwiniona spowodowała szkodę w majątku jej klienta. Sąd zgadza się ze stanowiskiem Rzecznika Dyscyplinarnego, iż jest to zachowanie, które powinno być zakwalifikowane jako rażące i doniosłe naruszenie przepisów prawa noszące znamiona przestępstwa oszustwa, tj. naruszenie postanowień art. 64 ust. 1 URP w zw. z art. 286 § 1 KK w zw. z art. 6 (...).

Z uwagi na materialny wymiar szkody w majątku mocodawczyni obwinionej powstałej w wyniku przedawnienia roszczenia o zachówek, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż adekwatna w tym przypadku będzie kara pieniężna. Za zasadne Sąd przyjął ukaranie obwinionej kwotą 9'000,00 zł., tj. czterokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2019 roku.

Dodatkowo Sąd orzekł o zakazie sprawowania patronatu na okres pięciu lat uznając, iż radca prawny dopuszczając się przewinienia dyscyplinarnego nie daje gwarancji należytego pełnienia funkcji patrona dla aplikanta radcowskiego.

O kosztach Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł mając za podstawę przepis art. 70⁶ URP oraz postanowienia Uchwały Nr 86/ (...) Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego, obciążając nimi obwinioną na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W..

Wobec powyższego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł, jak na wstępie.

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 70⁴ ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (j.t. Dz.U. z 2020, poz. 75) stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości służy odwołanie od niniejszego orzeczenia do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w W. za pośrednictwem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) W. w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego orzeczenia wraz z uzasadnieniem.